

[eu och facket]

Vinstförbud kan bli straffbart

När Tyskland ville avveckla kärnkraften efter katastrofen i japanska Fukushima stämde de av Vattenfall.

När Australien förstörde varningstexten på cigarettpaketet stämde de av tobaksjätten Philip Morris.

När provinsen Quebec stoppade sin skiffergasutvinning stämde de av ett amerikanskt gasföretag.

Och det är inga småpengar det handlar om. Vattenfalls krav på ersättning för utebliven vinst från Tyskland var 3,7 miljarder euro.

Alla tre exemplen rör pågående rättsprocesser där stater har stämts för att de stiftat lagar eller ändrat regler som gjort att företag förlorat investerade pengar eller förväntade vinster.

Risken är att den här sortens marknadstyrning kan bli vanlig om frihandelsavtalet mellan EU och USA blir verklighet i den utformning som nu diskuteras.

FÖRHANDLINGARNA OM TRANSATLANTISKT frihandel fortsätter i det fördolda. I juli hålls den sjätte förhandlingsrundan.

Klausulen om investeringsskydd kan få absurda konsekvenser. Inte nog med att den enbart är

till för att gynna företag på enskilda staters bekostnad, alla skiljedomsfall som kan bli följden av företagens stämningar ska avgöras i en särskild internationell domstol utan offentlig insyn. En fristående domstol ska alltså kunna köra över ett enskilt lands egna domstolar och utfärda skadestånd på miljardbelopp.

UTE I EUROPA HAR FÖRSLAGET MÖTT AV massiv kritik, till exempel från den tyska fackföreningsrörelsen. Inte minst det mäktiga IG Metall.

En farhåga bland kritikerna är att enskilda regeringar drar sig för att införa exempelvis miljöskyddslagar av rädsla för att åka på gigantiska skadestånd.

Tidskriften Fokus skriver om en stämning som slovakiska staten råkade ut för från ett holländskt företag för ett par år sedan. Företaget begärde 22 miljoner euro för utebliven vinst. Slovariens "brott" var att de hade återtagit tidigare privatiseringar inom sjukvården och förbjudit vinstuttag.

Här har vi säkert en del av förklaringen till att svenska politiker – borgerliga som socialdemokratiska – inte vågar föreslå vinstförbud inom skola, vård och omsorg. De är rädda att utlösa en våg av stämningsansökningar från Vittra, Vardaga, Attendo och andra privata bolag som satsat pengar på att exploatera välfärden.

Gösta Torstensson

Bli med i Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk

Lavaldomen och EU:s utstationeringsdirektiv visar att EU är ett allvarligt hot mot den svenska arbetsmarknadsmodellen med konflikträtt och kollektivavtal, eller med andra ord ett grundskott mot de landvinningar som svensk fackföreningsrörelse gjort de senaste hundra åren.

Lissabonfördraget, den nya EU-grundlagen, innebär inget skydd för de fackliga rättigheterna såsom det hävdas från LO-ledningen och andra EU-entusiaster. Tvärtom så innebär Lissabonfördraget i praktiken att Lavaldomen och andra antifackliga EU-domar grundlagsfästs.

Och, som vanligt i EU-sammanhang, det kommer mera. För ett tag sedan presenterade EU-kommissionen ett lagstiftningsförslag om utövandet av rätten att vidta kollektiva åtgärder i samband med gränsöverskridande tjänstehandel.

”Det här är ett hot mot hela vårt förhandlings-system. Jag förutsätter att den svenska regeringen kommer att säga nej då detta ska behandlas av Europeiska rådet”, sade LO:s dåvarande ordförande Wanja Lundby-Wedin.

För att bjuda motstånd mot denna förödande utveckling har Folkrörelsen Nej till EU initierat ett tvärfackligt nätverk, Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk. Det är öppet för dig som är fackligt aktiv [eller bara medlem] och EU-kritisk. Det kostar ingenting och du behöver inte vara medlem i Folkrörelsen Nej till EU [men det är inget hinder].

Nätverkets syfte är utbyte av information, kunskapsuppbyggnad samt att anordna och samordna olika aktiviteter. Nätverket har startat som en mejlgrupp för informationsspridning genom ett digitalt nyhetsbrev. Vi finns även som en grupp på Facebook med för tillfället 2 102 medlemmar. Nätverket har också kontakt och samarbete med andra fackligt inriktade EU-kritiska organisationer, såsom Fagbevaegelsen Mod Unionen i Danmark, Trade Unionists Against the EU Constitution i England, och Nei til EU:s Faglig utvalg i Norge.

Nätverket administreras av Gösta Torstensson, Folkrörelsen Nej till EU [arbetsplatsombud för Kommunal]. Du som vill bli med i nätverket mejlar gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

Eva Anderzon, Kommunalarbetareförbundet
Jan-Erik Gustafsson, Fackförbundet ST
Jannika Fahlander, Handelsanställdas Förbund
Jannis Konstantis, Fackförbundet Seko
Kent Wahlberg, Livsmedelsarbetareförbundet
Maria Pohn, Vårdförbundet
Mats Norrstad, Läraförbundet
Minna Pyykölä, Journalistförbundet
Patrik Ljunggren, Transportarbetareförbundet
Peter Lilja, Industrifacket Metall
Rolf Axelsson, Hamnarbetareförbundet
Magnus Renman, Fackförbundet GS
Lars Lundberg, Byggnadsarbetareförbundet
Marcus Carlstedt, Lärarnas Riksförbund
Rolf Gustavsson, Svenska Lokförararföreningen SLFF
Christel Niby, Fastighetsanställdas Förbund
Jan-Erik Lindblom, Bussarbetarnas Riksorganisation

Uttalande från fack i Europa och USA

Det amerikanska facket AFL-CIO och Europafacket har antagit ett gemensamt uttalande gällande handels- och investeringsavtalet TTIP mellan EU och USA. De menar att avtalet kan komma att skapa nya jobb men att det måste ske på ett sätt som gynnar alla arbetstagare. I uttalandet finns krav på att avtalet inte ska innehålla någon tvistlösningsmekanism som gör att företag kan runda lagstiftning och sedvanliga rättsprocesser.

Vidare kräver facken bland annat att ILO:s kärnkonventioner måste följas, att ländernas rätt att välja hur de organiserar sina välfärdstjänster inte ska begränsas och att det ska kunna tas hänsyn till sociala och miljömässiga skäl vid offentlig upphandling.

LO-medlemmar röstade på S och V

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet var de tre partier som fick flest röster av LO-medlemmarna i EU-valet, enligt SVT:s vallokalsundersökning [Valu].

41 procent, av dem som i SVT:s Valu uppgav att de var medlemmar i LO, lade sin röst på Socialdemokraterna i valet. Vänsterpartiet och Miljöpartiet fick 14 respektive 13 procent. Fjärde största parti bland LO-medlemmarna blev Sverigedemokraterna [SD] med 10 procent av rösterna.

Av övriga partier skulle endast Feministiskt initiativ [FI] med sex procent vara säkra på en plats i EU-parlamentet om enbart LO:s medlemmar fick bestämma. Centern och Folkpartiet fick fyra procent vardera medan Moderaterna och Kristdemokraterna stöddes av ynka tre respektive två procent av LO-medlemmarna i Valu.

Frankrike blockerar utländska uppköp

Den franska regeringen har utfärdat ett dekret som ger den rätt att stoppa utländska förvärv av franska företag i strategiska industrier, skriver Reuters.

Lagen ger den franska staten rätt att blockera utländska förvärv inom sektorer som energi, vatten, transport, telekom och hälsossektorn. Varje

sådant förvärv måste framöver godkännas av den franska ekonomiministern.

Frågan är hur EU kommer att reagera. Lagen kan betraktas som ett hinder för den fria rörligheten för kapital.

Sjunkande industriproduktion i euroområdet

Industriproduktionen i EMU-länderna sjönk med 0,1 procent i årstakt under mars. Jämfört med månaden innan var produktionen ned med säsongsjusterade 0,3 procent.

Industriproduktionen för EU-länderna [EU28] steg med 0,5 procent i årstakt under mars. Jämfört med månaden innan sjönk produktionen med 0,2 procent.

Statistiken presenteras av EU:s statistikkontor Eurostat.

Grekisk strejk mot uppsägningar

Grekiska tjänstemän inledde den 9 juli en 24 timmar lång strejk för att protestera mot uppsägningar och nedskärningar i den offentliga sektorn. Trafiken dirigerades bort från centra Aten där tusentals strejkande genomförde ett demonstrationståg mot parlamentet. Det är den senaste strejken i en ras som protesterar mot 11.000 planerade uppsägningar i år – utöver de 14.000 personer i den offentliga verksamheten som redan sagts upp i det krisdrabbade landet.

Ja till tysk minimilön

I 21 EU-länder finns lagstadgade minimilöner. Nu ansluter sig Tyskland.

Förbunds dagens beslut i juli att, efter tio års debatt, säga ja fattades med en överväldigande majoritet, alla partier var i princip för. Från och med årsskiftet införs en minimilön på 8,50 euro i timmen [cirka 83 kronor]. Närmare fyra miljoner tyskar tjänar i dag mindre än så.

Europafacket vill införa en minimilön i hela EU, något som de svenska fackliga centralorganisationerna – LO, TCO och Saco – motsätter sig eftersom lönerna i Sverige avgörs i avtal mellan arbetsmarknadens parter.

EU:s upphandlingsdirektiv innebär lönedumpning

EU:s ministerråd [medlemsstaternas regeringar] och EU-parlamentet har enats om ett kompromissförslag till nytt direktiv om offentlig upphandling. Direktivet ska nu införlivas i nationell lagstiftning. Det nya regelverket gäller troligen från och med våren 2016.

Trots att upphandlingsdirektivet, som syftar till att öka tjänstehandeln över gränserna, röstades igenom i parlamentet och rådet finns det redan en betydande oenighet kring hur det ska tolkas.

Den socialdemokratiska EU-parlamentarikern Marita Ulvskog kallar det för en seger för fackliga rättigheter. ”Om arbetsrättslig lagstiftning och kollektivavtal inte följs är medlemsstaten skyldig att vidta åtgärder. Med de nya reglerna blir det svårare, för att inte säga omöjligt att göra liknande misstolkningar som sker i dag. Det blir obligatoriskt att respektera gällande kollektivavtal”, sade hon i ett pressmeddelande.

Att regelverket skulle kräva att leverantörer till kommun, landsting och stat måste ha kollektivavtal är en övertolkning. Det menar Olof Erixon, handelspolitisk expert vid Svenskt Näringsliv: ”De nya reglerna föreskriver att medlemsstaterna på lämpligt sätt ska försäkra sig om att bland annat gällande kollektivavtal respekteras.”

Företagarnas Ulrica Dyrke beskriver också direktivets formuleringar om kollektivavtal som oklara. På organisationen hoppas och tror man att det nya direktivet ska visa sig innebära detsamma som gäller idag.

”Det är redan idag tillåtet att ställa krav på att företagen ska uppfylla vissa specifika villkor som finns i kollektivavtal, förutsatt att dessa villkor är relevanta för det som upphandlas. Det är en mycket bättre metod, som inte stänger ute alla de små företag som inte har tecknat kollektivavtal, men ändå har bra villkor för sina anställda”, säger hon.

I det nya upphandlingsdirektivets preambel [punkt 37] står det: ”I syfte att på lämpligt sätt integrera miljö-, social- och arbetsrättsliga krav i offentliga upphandlingsförfaranden är det av särskild vikt att medlemsstater och upphandlade myndigheter vidtar relevanta åtgärder för att säkerställa efterlevnaden av de miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som är tillämpliga på den ort där byggtreprenaden utförs eller tjäns-

terna tillhandahålls och som följer av lagar, författningar, dekret och beslut både på nationell nivå och unionsnivå, samt av kollektivavtal, förutsatt att dessa bestämmelser och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten.”

Notera skrivningen om att kollektivavtalens bestämmelser och tillämpning ska stämma överens med unionsrätten, dvs. EU:s fördrag och rättsakter samt EU-domstolens tolkningar av desamma.

Texten fortsätter: ”Likaså bör de skyldigheter som följer av internationella avtal som har ratificerats av alla medlemsstater och som förtecknas i bilaga XI tillämpas under fullgörandet av kontraktet.”

I bilagan, som inte är XI utan X, räknas det bland annat upp en rad konventioner från ILO, Internationella arbetsorganisationen, som är ett fackorgan inom FN. Men bland dem finns inte ILO:s konvention nummer 94 rörande offentlig upphandling, vilken medför skyldighet för offentliga myndigheter att ställa krav på kollektivavtalsenliga förmåner i offentlig upphandling.

VIDARE STÅR DET I TEXTEN UNDER PUNKT 37 i upphandlingsdirektivets preambel: ”De relevanta åtgärderna bör tillämpas i överensstämmelse med de grundläggande principerna i unionsrätten, särskilt i syfte att säkerställa likabehandling. Sådana relevanta åtgärder bör tillämpas i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG och på ett sätt som säkerställer likabehandling och om inte direkt eller indirekt diskriminerar ekonomiska aktörer och arbetstagare från andra medlemsstater.”

Direktiv 96/71/EG är den officiella beteckningen på EU:s så kallade utstationeringsdirektiv, vilket av EU-domstolen har tolkats ibland annat Lavaldomen så som att man inte får ställa större krav på utländska entreprenadföretag eller tjänsteleverantörer än minimilön och andra minimikrav. Svenska fackförbund kan inte kräva kollektivavtal motsvarande de som gäller för svenska arbetare och heller inte tillgripa konfliktåtgärder för att tvinga utländska företag att teckna svenska kollektivavtal.

Fram till dess att det nya upphandlingsdirektivet omsatts i svensk lag, troligen våren 2016, gäller dagens upphandlingsregler som helt utesluter krav på kollektivavtal.

En fingervisning om vad de nya upphandlingsdirektiven innebär kan vi kanske utläsa av ett

aktuellt beslut i ledningen för LO.

Den 24 februari tog LO:s styrelse ett beslut att inte längre ställa absolut krav på kollektivavtal vid framtida offentliga upphandlingar. Den enda som reserverade sig mot beslutet var Transports förbundsordförande Lars Lindgren.

Beskedet väckte stor besvikelse och bestörtning hos många LO-medlemmar i allmänhet och Transports medlemmar i synnerhet. Transport hör till de fackförbund som i många år kämpat för att teckna kollektivavtal i verksamheter som taxi, bevakning och åkeri där social och lönedumpning satts i system – inte bara godkända, utan pådrivna av politiska beslut och dåligt upphandlade tjänster.

Den nya linjen som LO tänker driva är att det räcker med att anbudsgivare som deltar i offentlig upphandling visar att man tillämpar löner och anspråksvillkor. Företagen skulle alltså inte behöva teckna kollektivavtal. Detta betyder att näringslivet får ännu mer makt och att fackföreningarnas roll försvagas.

Gösta Torstensson

Utländska arbetare diskrimineras

Fackförbundet Byggnads har väckt talan i två mål i Arbetsdomstolen och yrkat sammanlagt 4,3 miljoner kr i skadestånd för kollektivavtalsbrott av byggföretaget ICDS Constructors Limited. ICDS är medlemmar i Sveriges Byggindustrier och bedriver byggverksamhet i Sverige som underentreprenör åt bland annat NCC. Arbetet i verksamheten utförs av utländska byggnadsarbetare som har yrkeskompetens som de skaffat sig i hemlandet. Byggnads menar att bolaget bryter mot Byggavtalet genom att inte betala utländska byggnadsarbetare med yrkeskompetens full lön.

Bolaget och Sveriges Byggindustrier hävdar att de utländska byggnadsarbetarna ska betalas med 88 procent av lönen, trots att de har minst lika hög yrkeskompetens som de svenska byggnadsarbetarna. Bolagets agerande strider mot det EU-rättsliga förbudet mot diskriminering på grund av nationalitet och mot god sed på arbetsmarknaden, skriver Byggnads i sina stämningsansökningar till Arbetsdomstolen. Den höga nivån på skadestånden beror på den förtjänst som bolaget gjort genom att bryta mot kollektivavtalet.

Gösta Torstensson

Socialdemokraterna bluffade om EU-valet

Just nu pågår försök att starta upp EU-parlamentsvaldebatten i Sverige. Nyligen intervjuade Aftonbladet toppkandidater. Mest handlar det om deras kampanj, men lite politiska frågor och strategi skymtar fram.

Eftersom EU-parlamentets verksamhet är föga känd kan en del politiker ta sig friheten att bluffa om verkligheten. Marita Ulvskog [s] bluffar rakt av och säger citat: ”Nu har EU-parlamentet styrts av en högermajoritet i 15 år och nu räcker det.”

Sanningen är att borgerlig majoritet har det mer eller mindre alltid varit i EU-parlamentet sedan ledamöterna började väljas direkt 1979. Men det är irrelevant.

Den socialdemokratiska gruppen var störst 1979-1999 och sedan dess har kristdemokraterna varit störst. Men dessa två grupper har alltid samregerat. Under de femåriga mandatperioderna brukar de besitta talmansposten halva perioden var.

Just nu sitter Martin Schulz [S och SPD] där. Är han alltså en marionett för ett högerstyre? Det tror jag inte Schulz håller med om.

Dessutom gör kristdemokrater och socialdemokrater i princip alltid upp om innehållet i lagförslag och resolutioner som antas av EU-parlamentet.

Under 2008 röstade kristdemokrater och socialister lika i 97 procent av alla slutomröstningar med namnupprop.

Under 2010 röstade kristdemokrater och socialister lika i 95 procent av alla slutomröstningar med namnupprop.

I substans i sakfrågor finns det heller inga skillnader mellan de två grupperna. Båda vill att EU skall ta över beslutandet på fler politikområden, båda vill kraftigt höja EU:s budget av allehanda utgifter, båda vill införa en direkt EU-skatt och så vidare.

Det är intressant hur Socialdemokraterna försöker att bluffa, rent av ljuga, för att mobilisera sina egna väljare. Ty det är vad EU-valet handlade om – att mobilisera sina egna redan övertygade väljare.

Socialdemokraterna drar sig tydligen inte för att ljuga inför sina trognaste för att höja moralen och få dem till valurnorna.

Jan Å Johansson

ILO-konvention 94 är oförenlig med EU-rätten

I ett tillkännagivande till regeringen menar Socialdemokraterna, med stöd av Vänsterpartiet, Miljöpartiet och SD, att det är dags att Sverige, som hittills nio andra EU-länder gjort, ratificerar ILO-konvention 94 som innebär att offentliga myndigheter upphandlingar ska innehålla löner och anställningsvillkor enligt kollektivavtal.

En ratificering skulle motverka social dumpning och utestänga företag som konkurrerar med dåliga villkor från upphandlingar.

I april 2008 meddelade EU-domstolen att den tyska delstaten Niedersachsen inte hade rätt att kräva att utländska företag som vinner offentliga upphandlingar ska följa lokala kollektivavtal. Målen skiljer sig åt så till vida att det ena handlar om vad en fackförening har rätt att kräva och det andra om vad en offentlig instans har möjlighet att begära. Men de förenas av att de bägge handlar om hur social trygghet ska värderas i relation till kapitalets frihet. Och av att EU-domstolen i bägge fallen dömt till kapitalets fördel.

Enligt artikel 351 i EUF-fördraget påverkas inte internationella avtal som har ingåtts innan en medlemsstat anslöt sig till EU av bestämmelserna i EUF-fördraget. De ILO-konventioner som ingicks före Sveriges inträde i EU bör med den utgångspunkten ha företräde framför EUF-fördraget. Praxis från EU-domstolen visar dock att den rättsliga situationen är mer komplicerad. Det har förekommit att domstolen har funnit att ILO-konventioner strider mot EU:s regler. I sådana fall ska medlemslandet i enlighet med det andra ledet i artikel 351 i EUF-fördraget ”vidta alla lämpliga åtgärder för att undanröja det som är oförenligt med fördraget”.

DET HAR OCKSÅ FÖREKOMMIT ATT EU-kommissionen har försökt förmå medlemsstater att säga upp konventioner som man ansett inte har stått i överensstämmelse med EU-rätten. Detta leder till slutsatsen att även avtal som har ingåtts innan en medlemsstat trädde in i unionen ska vara i överensstämmelse med EU-rätten.

Några av världens främsta experter inom den internationella arbetsrätten har gått till attack mot EU-domstolen med anledning av Ruffertdomen. I en rapport för det europeiska fackliga forskningsinstitutet ETUI underkände

professorerna Niklas Bruun vid Helsingfors universitet och Antoine Jacobs vid universitetet i holländska Tillburg domstolens resonemang. Domen, menade de, ignorerar helt ILO:s konvention 94, enligt vilken stater som ratificerat konventionen är skyldiga att se till att kontrakt för offentliga projekt innehåller sociala klausuler som tar hänsyn till lokala kollektivavtal.

EU-domstolen har överhuvudtaget inte nämnt konventionen i sitt utslag. Flera bedömare gör tolkningen att detta beror på att Tyskland de facto aldrig ratificerat konventionen, men ETUI:s rapportörer underkänner även detta. ILO slog redan 1998, hävdar de i rapporten, fast att konvention 94 gäller för alla anslutna medlemsstater, och domstolen gjorde fel som inte beaktade den.

ILO:S KONVENTION NUMMER 94 OM arbetsklausuler i kontrakt där offentlig myndighet är part antogs 1949, men Sverige beslutade 1950 att inte ratificera den. Beslutet stöddes av både arbetsgivare och arbetstagare och motiverades med att man ansåg att de intressen som konventionen tillvaratar redan garanterades av det svenska kollektivavtalssystemet.

Det fungerade innan Sverige blev en del av EU:s inre marknad med fri rörlighet för till exempel utländska byggföretag över gränserna. EU:s domstol i Luxemburg har i en rad avgöranden konstaterat att krav på kollektivavtal kan var ett hinder för den omhuldade fria rörligheten.

Medlemskapet i EU har underminerat det svenska kollektivavtalssystemet. Idag skulle en ratificering ILO:s konvention nummer 94 motverka social dumpning och utestänga företag som konkurrerar med dåliga villkor från upphandlingar.

Men kravet på kollektivavtal vid offentlig upphandling i enlighet med ILO-konventionen, är inte förenligt med EU-rätten såsom den tolkas av ESA, Eftas övervakningsmyndighet, som är EU-kommissionens förlängda arm i EES-länderna Norge, Island och Liechtenstein.

ESA menar att de norska reglerna om arbetsklausuler i offentliga kontrakt står i strid EES-rätten [läs EU-rätten] och har nu kommit med ett så kallat motiverat yttrande till Norges regering.

Föreskriften om löne- och anställningsvillkor i offentliga kontrakt innehåller en bestämmelse om kollektivavtalsenlig lön som genomför ILO:s konvention nr 94 i norsk rätt. ESA anser att

bestämmelsen är oförenlig med EES-avtalets artikel 36 om fri rörlighet för tjänster och med EU:s utstationeringsdirektiv.

ESA utgår från EU-domstolens dom i Rüffertmålet och dess konstaterande att bestämmelserna om lön inte var fastställda i enlighet med utstationeringsdirektivets artikel 3.1 eller artikel 3.8 [lag eller allmänt gällande kollektivavtal].

Vidare hänvisar ESA till EU-domstolens dom i Lavalmålet och dess slutsats att utstationeringsdirektivets artikel 3.1 innehåller en uttömmande lista över vilka villkor som kan fastställas med verkan för utländska tjänsteutövare och att artikel 3.7 inte ger värdstaten möjlighet att gå över den allmänt tvingande miniminivån.

EU förbjuder med andra ord krav på normallöner i enlighet med gällande kollektivavtal, utan godtar endast minimilöner som regleras i lagstiftning eller allmängiltigförklarade kollektivavtal.

Syftet med ILO:s konvention nr 94 är att förhindra social dumpning. EU:s regelverk får motsatt effekt; konkurrensen med låga löner och dåliga villkor sätts i system.

I Norge har man efterhand anpassat sin tillämpning av konvention 94 till EU-rätten, bland annat att kravet enbart får gälla minimilön.

I EU:s nya upphandlingsdirektiv finns en bilaga med konventioner som medlemsstaterna ska respektera vid offentlig upphandling. ILO:s konvention 94 finns inte med.

Gösta Torstensson

250.000 har korta anställningskontrakt

Arbetsköpare erbjuder korta kontrakt trots att det finns behov av längre och tryggare anställningar. I en undersökning gjord av TCO svarar 40 procent att de varit visstidsanställda hos samma arbetsgivare i över ett år.

Enligt en undersökning gjord på uppdrag av TCO arbetar en stor del av de visstidsanställda på väldigt korta kontrakt. 44 procent av de tillfrågade [1.125 personer] säger att de haft anställningar kortare än en vecka. En siffra som i verkligheten skulle motsvara 250.000 personer.

Enligt samma undersökning svarar 41 procent att de varit visstidsanställda hos sin nuvarande arbetsgivare i upp till sex månader. Hela 40 procent svarar att de haft korta anställningar hos

samma arbetsgivare i över ett år. Av dessa har 11 procentenheter arbetat med korta tillfälliga kontrakt hos en och samma arbetsgivare i över fem år.

I en debattartikel i Dagens Nyheter skriver TCO:s chefsjurist Samuel Engblom att många arbetsgivare, både privata och offentliga, utnyttjar korta visstidsanställningar, trots att det finns ett kontinuerligt behov av arbetskraft. Att stapla visstidsanställningar på det sättet blev möjligt 2007, efter att anställningsskyddslagens regler om tidsbegränsade anställningar ändrades av högerregeringen.

Flexiblare anställningsförhållanden är en del i de rekommendationer som författas i Bryssel.

Jan-Erik Gustafsson

En ny bok om Lavaldomen och det politiska efterspelet i Sverige och EU. Oundgänglig för den som är fackligt aktiv och vill bevara den svenska arbetsmarknadsmodellen. Boken kostar endast 100 kr [plus porto] och beställs via mejl till gosta.torstensson@nejtilleu.se

Danskar vill behålla kronan

Två av tre danskar vill behålla kronan som landets valuta. Om det vore folkomröstning om en övergång till euro i dag, skulle 65 procent av danskarna rösta nej och knappt 24 procent rösta ja. Resterande elva procent svarar att de inte vet.

Det visar en undersökning som opinionsinstitutet Voxmeter har gjort på uppdrag av nyhetsbyrån Ritzau.

I Sverige är motståndet mot euron ännu större. Enligt Statistiska centralbyråns senaste mätning säger nästan åtta av tio svenskar – 78 procent nej till euron.

Till skillnad från Sverige har Danmark ett bindande juridiskt undantag från EU:s valutaunion med överstatlig valuta och centralbank. Trots att svenska folket röstade nej till euron i folkomröstningen 2003, har den europositiva riksdagsmajoriteten inte begärt att Sverige ska få ett liknande undantag.

Det formella skälet till varför Sverige inte har euron som valuta är att EU-kommissionen anser att vi inte uppfyller de så kallade konvergenskraven, framför allt därför kronan har en flytande växelkurs.

Gösta Torstensson

Adiós till strejker

När den konservativa spanska regeringen i slutet av förra året presenterade ett antal drakoniska demonstrationslagar väckte det en del uppmärksamhet runt om i Europa, men frågan glömdes snabbt bort. Många verkade anta att lagarna var så märkliga att de antagligen mest skulle stanna på pappret. Det antagandet har visat sig felaktigt.

Efter de massiva antinedskärningsprotesterna i mars, som samlade en miljon människor i Madrid, kommer nu svaret i form av ett stenhårt åtal.

Åtta Airbus-anställda som deltog i en sammandrabbning med polisen när de gick strejkvakt hotas just nu av åtta års fängelse – de hårdaste straff en spansk åklagare krävt efter kravallerna sedan diktaturens fall. 113 flygkontrollanter och åtta fackliga förtroendevalda slogs inte med någon under sin vilda strejk, men har likväl åtalats för ”sabotage”, straffbart med upp till sex års fängelse.

Samtidigt lanserades ytterligare ett lagförslag, som skulle göra det till ett tvång att under strejk lämna en ”minimiverksamhet” fungerande. den

regeln finns redan för ”samhällsnödvändiga” sektorer och har lett till att exempelvis förarna i kollektivtrafiken inte lagligen kan ta ut mer än halva arbetsstyrkan i strejk samtidigt – nu ska utvidgas till alla arbetsplatser.

I högerregeringens värld ska strejk helst bara vara tillåtet när det inte påverkar ekonomin – det vill säga när det är meningslöst.

Jon Weman

Hälften av britterna vill lämna EU

Nästan hälften av britterna, 48 procent, uppger att de i en folkomröstning helt eller ganska säkert skulle rösta för att landet ska lämna EU, visar en opinionsundersökning som gjorts för The Observer. 37 procent säger att de skulle rösta för att stanna i EU.

Om Storbritannien skulle kunna omförhandla medlemsvillkoren uppger 42 procent att de skulle rösta för att landet ska stanna kvar i EU, medan 36 procent fortfarande vill lämna EU.

Storbritanniens premiärminister David Cameron har, om hans konservativa parti vinner parlamentsvalet nästa år, lovat att britterna ska få rösta om EU-medlemskapet efter en omförhandling av villkoren.

För att Storbritannien ska få omförhandla medlemsvillkoren krävs enhällighet mellan de 28 EU-länderna och att resultatet av en eventuell omförhandling godkänns av de nationella parlamenten i samtliga medlemsländer.

Gösta Torstensson

Spaniens proteströrelse tar plats i EU-parlamentet

Indignados, den spanska rörelsen mot regeringens åtstramningspolitik, får sin fortsättning i EU-parlamentet efter vårens EU-val.

Det alldeles nystartade partiet Podemos, med sin väljarbas inom proteströrelsen, fick 1,2 miljoner röster och säkrade fem platser i EU-parlamentet i Strasbourg/Bryssel.

I flera områden, däribland huvudstaden Madrid, blev Podemos tredje största parti efter socialdemokratiska Socialistpartiet och det i Spanien regerande högerpartiet Partido Popular.

Gösta Torstensson

Hårda straff för grekiska stålarbetare

Onsdag 9 april kom beskedet att 24 grekiska stålarbetare dömts till fängelse i 21 till 23 månader. De dömda var ledande i den 272 dagar långa strejken vid stålverket Elliniki Halivurjia utanför Aten 2011-2012.

Det brott som de dömts för är att de påstås ha hindrat arbetarna att återgå i jobb direkt efter att strejken förklarats olaglig.

Stålarbetarstrejken inleddes i oktober 2011 i protest mot massavskedanden och lönesänkningar. Strejken fick stor uppmärksamhet i Grekland men också bland kämpande arbetare i andra länder.

Tack vare enigheten bland arbetarna och solidariteten utifrån lyckades de hålla ut i nio månader. I ett land utan strejkkassor var det internationella stödet nödvändigt för att stålarbetarna och deras familjer skulle ha mat på bordet och värme i sina hem.

I JULI 2012 RÖSTADE STÅLARBEETARNA PÅ ett stormöte för att återgå i arbete. Detta beslut togs trots att alla avskedade inte återfått jobben, och trots att frågan om lönesänkningarna endast bordlagts.

Arbetarna valde ett gemensamt och ordnat återtag efter en kraftig upptrappning från myndigheternas sida, där strejken hade förklarats olaglig och polisstyrkor gått till våldsam attack på arbetarna. Men viktigt är att de inte gick tillbaka i arbete när myndigheterna krävde det, utan först efter att de själva diskuterat och röstat för det.

– En del menar att vi inte vann något i slutändan. Men jag tror faktiskt att vi gjorde det. Solidariteten mellan oss arbetare stärktes, vilket var den största segern. Vi lärde oss också vilka som var våra allierade och vilka som var våra fiender. Tack vare det står vi nu redo att fortsätta kampen, sade stålarbetaren Stavros Flovos efter att strejken avslutats.

ATT 24 STÅLARBEETARE NÄSTAN TVÅ ÅR SENARE döms till långa fängelsestraff vittnar om strejkens stora betydelse för den grekiska arbetarklassen.

Fängelsestraffen för strejkledarna är bara ett i raden av repressiva åtgärder för att lättare kunna genomdriva den folkfientliga politik som dikteras av EU och IMF. Under de senaste åren har många strejker förklarats olagliga, protester

förbjudits och polis tagit till våld mot de som vägrat lyda.

Glädjande är att det grekiska folket trots förtryck och hot inte låtit sig skrämmas till tystnad.

Den 9 april, samma dag som stålarbetarna dömdes till fängelse, genomfördes den senaste generalstrejken anordnad av den fackliga centralorganisationen GSEE, som organiserar anställda i den privata sektorn. Samtidigt arrangerade den fackliga fronten PAME, som står nära kommunistpartiet KKE, strejkdemonstrationer på 60 orter i landet.

Patrik Paulov

Grekland klarar inte EMU-kraven

Vid årsskiftet var budgetunderskotten i EU-länderna nere på 3,3 procent medan statsskuldena fortsätter att öka.

Fortfarande är det tio länder som inte uppfyller EU-kravet på högsta tillåtna budgetunderskott. Det rapporterar Eurostat, EU:s statistikmyndighet.

Under fjärde kvartalet 2013 var Tyskland ensam om att ha budgeten i balans. Sverige som haft växande budgetunderskott sedan 2010 är med sina 1,1 procent i underskott det tredje EU-landet med minsta underskott.

I andra ändan återfinns de med störst budgetunderskott: Slovenien [14,7 procent], Grekland [12,7 procent] och Irland [7,2 procent]. Tio länder klarade inte EU-regeln om ett budgetunderskott på högst tre procent av bruttonationalprodukten, BNP.

SAMMA EU-REGLER SÄGER ATT STATSSKULDEN i enskilda EU-länder inte får överstiga 60 procent av BNP. Sverige är ett av de tolv länder som håller statskulden under den fastställda gränsen. Sexton länder har en högre skuld.

Bland de stora EU-länderna är det bara Polen som klarar målet. Den genomsnittliga statskulden i EU var vid årsskiftet drygt 87 procent av BNP.

Sex EU-länder har en statsskuld som överstiger 100 procent av BNP - Grekland, Italien, Irland, Portugal, Cypern och Belgien. Störst statsskuld har Grekland med 175 procent av BNP.

Gösta Torstensson

Allt är sossarnas fel

Snart är det 20 år sedan folkomröstningen som gjorde Sverige till medlem under höga hallelujarop från både socialdemokrater och borgerliga. Trots alla naiva löften och försäkringar från socialdemokrater om ett rött Europa, präglas dagsläget av såväl främlingsfientlighet och fascism som fattigdom.

Det är väl känt att Ingvar Carlsson kuppade igenom partiets positiva EU-attityd som en punkt i ett krisprogram till riksdagen, utan att förankra det bland gräsrotterna.

Innan dess hade han övergivit målet om full sysselsättning till förmån för inflationsbekämpning. Det betyder att politikerna inte längre kan sänka arbetslösheten genom att öka sysselsättningen, utan genom så kallade sunda finanser. Under Carlssons tid knöts kronan till euron, vilket ledde till det vansinniga kronförsvaret med maskonkurser och 100.000-tals arbetslösa.

I Carlssons självbiografi "Så tänkte jag" berättar han att 90-talskrisen berodde på bankernas kreditavreglering, som han visste att inga åtstramningspaket i världen kunde avhjälpa.

Trots det tillät Carlsson att välfärdsstaten och folket fick skulden då vi, som det hette, "hade levt över våra tillgångar".

Elitens förklaring var att politikerna lyssnat till oss "kravmaskiner". Därför förhindrade politikerna sig själva, genom budgetdisciplin och självständig riksbank, från att föra välfärdspolitik – trots att krisen egentligen berodde på att politikerna lytt nyliberala ekonomer.

DENNA EU/EMU-ANPASSNING INNEBAR att partiledningen slutade att lyssna till rörelsen för att i stället lystra till, som det heter sedan 90-talets början, marknadens signaler, och det stora medlemsraset inledes.

I radions P1 Morgon den 11 mars menade Carlsson att hans stora politiska misstag var att han trodde att folket skulle stå upp för välfärdsstaten mot nyliberalismen, men att tankesmedjorna var för starka. En historieförfälskning av gigantiska mått, då han själv bär ansvaret för att de nyliberala idéerna fick fäste i Sverige.

När vi blev inbluffade i EU-projektet så innebar det inte bara att marknaden tilläts exploatera alla livsområden. Socialdemokratin förvandlades från en folkrörelse till ett elitparti vars uppgift är att administrera marknadsexpansionen.

Vi är ett av världens mest avreglerade länder och inte längre världens jämlikaste land, en antiutveckling som påbörjades under socialdemokratins regeringstid.

Jag anklagar därför socialdemokratin för att främlingsfientliga och nazistiska krafter växt i styrka, helt enkelt därför att partiet haft all makt i världen att göra allting annorlunda.

Socialdemokrater/socialister har suttit vid makten i länder som Sverige, England, Tyskland, Frankrike, Italien, Grekland och Spanien. Men då de aldrig fört fram något ekonomiskt socialt alternativ till EU:s marknadsliberalism har stora delar av väljarkåren satt sitt hopp till extremhögern för förändring.

Enligt humorgruppen Grotescos kända satirsång är allt bögnas fel, men jag menar på fullaste allvar att det i stället är sossarnas!

Ann-Charlott Altstadt

Privatisering gav inte bättre villkor

Det är fler som har visstidsanställningar, jobbar deltid och gör det mot sin vilja i privat driven äldreomsorg än i kommunal. Det slår Kommunal fast i en ny rapport. Fackförbundet hävdar också att heltidslönerna är lägre.

– Vi har fått höra att mer privata företag skulle skapa mer konkurrens som skulle göra arbetsvillkoren bättre. Nu har vi synat sömmarna och vänt på korten, sa Kommunals förbundsordförande Annelie Nordström när rapporten "Så mycket bättre?"

Rapporten visar att nära 32 procent hade visstidsanställningar hos privata vårdsarbetsgivare i fjol, jämfört med 28 procent i kommunerna. Nära 69 procent av de privatanställda var deltid-sanställda, samma siffra i kommunerna var 63 procent. Av de privatanställda arbetar 45 procent deltid trots att de vill ha en heltidsanställning, i kommunerna 34 procent.

Enligt Kommunal har heltidsanställda i privata vårdföretag lägre löner än de kommunanställda. I genomsnitt hade en kommunanställd 1.900 kronor mer i grundlön än en privatanställd. Den som var heltidsanställd i kommunen tjänade 22.200 kronor i månaden 2012, den som var heltidsanställd i ett privat vårdföretag tjänade 20.300 kronor samma år.

Jan-Erik Gustafsson

Danskt fackförbund hade rätt till blockad

Den danska Arbejdsretten har slagit fast att den blockad mot ett tyskt företag som Malernes Fagforening i Århus varslade om inte stred mot EU-rätten.

Malernes Fagforening upptäckte nio polska arbetare som arbetade för löner långt under minimilönen i kollektivavtalet i måleribranschen. Fackföreningen försökte övertala deras arbetsgivare, Hekabe Design GmbH, att teckna ett hängavtal för utstationerade arbetstagare. När det inte lyckades, varslade fackförbundet om stridsåtgärder.

Hekabe väckte talan och yrkade att Arbejdsretten skulle förklara att Malernes Fagforening inte hade rätt att vidta stridsåtgärder för att driva igenom ett sådant kollektivavtal.

DET VAR FÖRSTA GÅNGEN EFTER EU-DOMSTOLENS förhand-savgörande i det så kallade Laval-målet [svenska Byggnads och Elektrikerförbundets stridsåtgärder mot det lettiska byggföretaget Laval i Vaxholm hösten 2004] som Arbejdsretten prövade om en dansk fackförening kan vidta stridsåtgärder för att få ett utstationerat företag att teckna kollektivavtal. Arbetet var redan avslutat när målet avgjordes, men domen kan få betydelse för den danska fackföreningsrörelsens kamp mot lönedumpning [om inte den allmäktiga EU-domstolen i Luxemburg lägger hinder i vägen].

Gösta Torstensson

Ken Loach: Samhället måste förändras

Förra året skrev den välkände brittiske filmregissören Ken Loach tillsammans med några likasinnade en uppmärksam debattartikel i Londontidningen The Guardian. Loach och de övriga utformade sin artikel som ett upprop för ett nytt politiskt parti till vänster om brittiska Labour. Missnöjet med Labour är djupt inom olika delar av vänstern i Storbritannien och även inom fackföreningsrörelsen.

Jag träffade Loach i slutet av november i London i samband med att det parti som kommit att bildas genom det gensvar Loach och de andras upprop. Jag hade bestämt möte med honom i

samband med Left Unitys första kongress, men fick se honom "kidnappad" av BBC mitt framför mig så det blev att vänta ut honom återkomma till kongressen. Han är en stillsam resonerande och vänlig sjuttiosjuårig man. Långt vitalare och piggare än man har rätt att förvänta sig av en man i hans ålder. För mig syntes han inte vara en dag över femtio år!

Blev du förvånad över det genomslag som din artikel från Guardian fick. I dag är det omkring 500 personer här och bildar ett nytt parti i Storbritannien?

– Jag skrev inget annat än vad många redan kände, svarar Loach. Det är en stor oro för det vi kallar demokrati. De övriga partierna stödjer nerskärningarna. Majoritetens intresse är inte representerat av de partier vi har. De står bakom privatiseringarna, de står bakom budgetnedskärningarna. De är förbundna till näringslivet ["business"].

Den här konsensuspolitiken som Loach menar finns mellan de stora partierna i UK; Labour, Tories och Liberalerna har lett till att det är inte självklart att människor ens har mat och bostäder längre. Det som var den brittiska efterkrigstidens politiska målsättning. Arbete, välfärdsstat och ett bättre liv för alla.

– Vi behöver ett parti för alla som drabbats av den här besparingspolitiken och alla andra program som följt med den.

JAG FRÅGAR HONOM OM ANDRA FÖRSÖK SOM gjorts tidigare att skapa ett alternativt parti till vänster om Labour. Har inte deras misslyckande varit ett tecken på att det är i princip närmast omöjligt i Storbritannien med dess valsysteem med enmansvalkretsar där "the winner takes it all". Han är uppenbart medveten om problemet. Han svarar att man måste försöka i alla fall även om problemet med valsystemet verkligen finns och inte kan ignoreras.

– Jag vet faktiskt inte, säger han med ett vänligt leende. Det kan misslyckas. Det är mycket svårt att genomföra, men det finns ett behov att försöka. Jag vet inte om vi kan lyckas.

Han är kritiskt till hur olika vänsterorganisationer försöker, om inte annat, på Left Unitys första kongress som pågår i rummet innanför där vi sitter tvinga på alla andra sina program. Han har vid flera tillfällen varit uppe och manat till enighet och inte splittring som den brittiska vänstern är så bra på. När man sitter som

svensk åhörare slås man av hur lik retoriken är den som vi hörde i Sverige på 1970 och 80-talen. Varje representant för de olika vänstergrupperna har alla svar på alla frågor till och med innan de är ställda!

– Det är nog oundvikligt för människor har olika idéer och olika prioriteringar, säger Loach försiktigt.

Hur ser han då på den brittiska fackföreningsrörelsens ljumma intresse eller till och med negativa uppfattning om försöket att bilda ett nytt vänsterparti?

– För det första, menar Ken, ska vi inte missta fackföreningsledningarna för medlemmarna. Ledarna är benägna att kompromissa mycket mer än medlemmarna. De gör klasskompromisser. De stödjer Labour, men deras känsla för politik är begränsad. De är också mycket skickliga på att spela det byråkratiska spelet. De saknar strategiskt sinne när det gäller stämningarna bland vanligt folk och skickliga på att avfärda all kritik som riktas mot dem.

KEN LOACH MENAR ATT THATCHERS FRAMGÅNGAR berodde delvis på att fackföreningsledarna inte organiserade motståndet som de kunnat göra och därför hade ett ansvar i att Thatcher hade så stora framgångar. Men, menar han, givetvis också att Tony Blairs New Labour kom att sitta så länge i regeringsställning med ett Thatcherliknande politiskt program.

– Fackföreningsledarna med få undantag stödde Labour och när Blair fortsatte privatiseringarna gjorde fackföreningsledningarna inget motstånd värt namnet, menar Loach.

Loach kritik mot både Labour och inte minst mot fackföreningsledningarna är mycket hård.

– Det är politiskt korrumpierat, säger han stilla. Jag tycker de skall mötas med det förakt som de förtjänar, fortsätter han.

Jag funderar på det jag mött under alla resor i Storbritannien jag gjort genom åren och det jag sett av den närmast avgrund i uppfattningar mellan fackföreningsledningar som i vissa fall varit så långt ifrån sina egna medlemmar och förtroendevalda. En avgrund som vi inte sett i Sverige på långa vägar. En orsak tänker jag kan vara att en generalsekreterare i ett brittiskt förbund har en månadsinkomst som motsvarar vad en vanlig medlem tjänar på ett år.

Mina frågor återvänder till det brittiska valsystemet och hur Ken Loach ser på det.

– Ett parti kan arbeta på många sätt, säger han. Det kan byggas upp genom kampanjer, genom att slåss för olika frågor, stödja lokala initiativ osv. Ett parti kan ha en stor roll att spela förutom valen, valen är viktiga, men är valsystemet är på plats för att gynna de partier som är godtagbara för Daily Mail [en av media-magnaten Rupert Murdocks dagstidningar]!

Hur ser han då på den rollen som han fått efter sin artikel i The Guardian?

– Jag har alltid varit politiskt engagerat så det är egentligen inget nytt, ler han. Han säger också att han har ingen önskan eller ambition att ingå i något ledarskap för det nya partiet och förnekar samtidigt att han ens fått frågan.

– Jag har helt enkelt inte tid eller vilja till det, menar han.

Loach har sagt vid flera tillfällen sedan i mars att det nya partiet måste vara ett socialistiskt parti. När man satt och lyssnade på konferensen var det inte utan att frågan kom, vilken socialism. Vad menar Ken Loach?

– Partiets politik måste bygga på gemensamt ägande och demokratisk kontroll. Socialdemokratisk politik innebär en blandekonomi och det slutar med privatisering som vi sett, stalinism är vi absolut motståndare till och sovjetsystemet var ett misslyckande. Han menar att de viktiga industrierna och service ska ägas gemensamt.

– Samhället måste förändras så att vi kontrollerar det gemensamt och demokratiskt, säger han med eftertryck och övertygelse.

Ingemar E L Göransson

Bemanningsbranschen växer i Sverige

Bemanningsbranschen hade sitt bästa kvartal någonsin under fjolårets tre sista månader. Omsättningen ökade med 5,4 procent jämfört med motsvarande period året innan och uppgick till 5,5 miljarder kronor.

Under 2013 omsatte de 35 största bolagen drygt 20 miljarder kronor. Yrkesområdet industri/tillverkning svarade för 25 procent av omsättningen. Två och trea blev områdena lager/logistik samt kontor/administration med 18 respektive 15 procent av omsättningen.

I dag arbetar omkring 135.000 personer i Sverige i bemanningsbranschen, rapporterar TT.

Gösta Torstensson

Nya avtalet risk för låglönemarknad

Den odelat positiva syn som svensk fackför- eningsrörelse och handelskammare med flera har på det nya frihandelsavtal som nu förhandlas mellan EU och USA är märklig, skriver Trans- ports förbundsordförande Lars Lindgren.

TRANSPORTARBETAREFÖRBUNDET ÄR ETT FÖRBUND med stort internationellt fokus. Solidaritet mellan arbetare över nationsgränserna har alltid varit en viktig drivkraft för vårt förbund. Det frihandels- avtal som EU och USA nu förhandlar om går under namnet TTIP [Transatlantic Trade and Investment Partnership] och är fortfarande obekant för många i Sverige. I vårt internationella arbete möter vi ständigt fackliga kamrater från både Europa och USA, och de frågar oss hur vi kan vara så naiva i Sverige. Själva är de betydligt mer skeptiska.

I USA finns erfarenheten av Nafta-avtalet som lett till att hundratusentals ”riktiga” jobb försvun- nit och tagits upp i låglönesektorn; den delen av det amerikanska samhället som ofta beskrivs som ”working poor”, de som behöver ha två eller tre jobb för att överhuvudtaget kunna överleva. En ovärdig samhällsutveckling ingen torde vilja se i Sverige.

I Europa har vi erfarenhet av flygavtalet mel- lan EU och USA. Enligt det får amerikanska bolag frakta passagerare mellan städer inom EU men för europeiska bolag i USA är det stopp. Vem vann där? Vi vet även att USA inte skrivit under ILO:s deklARATIONER om arbetstagares villkor. Detta är knappast bra utgångspunkter för EU att förhandla fram ett mer långtgående frihandelsavtal med USA.

Frihandelsavtalet TTIP ska, menar förespråk- arna, minska handelshindren. Det är ett långtgä- ende förslag som är tänkt att omfatta de flesta sektorerna i samhället, däribland offentlig service som exempelvis kollektivtrafik. I TTIP finns en mekanism som går under benämningen ISDS. Det är ett verktyg för multinationella företag att väcka talan mot stater. Vad händer om ett land som Tyskland, som har minimilöner, skulle lag- stifta för att höja dessa? Skulle då kollektivtrafik- företaget som driver verksamhet i Tyskland, kunna dra Tyskland inför rätta för att skapa ett handelshinder? Det verkar så. En sådan process

drivs av franska jätten Veolia mot den egyptiska staten, där ett liknande avtal finns. Själva minns vi när vårt eget Vattenfall drog Tyskland inför rätta för att de ville avskaffa kärnkraften. En annan fråga är vad TTIP betyder för omsorgssektorn? För att säkra välfärden måste staternas suveränitet värnas.

Förhandlingarna hålls bakom stängda dörrar och det finns många oklarheter. Vi skulle önska fler svar och en offentlig nyanserad debatt, men det verkar vara precis det som förhandlarna fruktar mest. Svenska Transportarbetareförbundet säger ja till kontrollerad frihandel och nej till en låglönemarknad.

Lars Lindgren

”Åtstramningspolitiken fungerar inte”

Nyligen presenterade FN:s fackorgan för sysselsättnings- och arbetslivsfrågor ILO rapport- en ”World Social Protection 2014” som inkluder- ar en analys av hur EU:s krispolitik påverkat den sociala situationen för dess medborgare. Rapport- en konstaterar att 123 miljoner EU-medborgare [24 procent av EU:s befolkning], särskilt barn, kvinnor, äldre och personer med funktionshinder, idag lever i riskzonen för fattigdom och social utestängning.

Kostnaderna för åtstramningspolitiken har burits av befolkningen och lett till en ihållande arbetslöshet, ökad fattigdom, lägre löner och högre skatter. Lägre inkomster för hushållen leder till lägre inhemsk konsumtion och efterfrågan, vilket hämmar den ekonomiska återhämtningen, menar ILO.

”Den europeiska sociala modellens bedrift att dramatiskt minska fattigdomen under perioden efter det andra världskriget har urholkats genom kortsiktiga anpassningsreformer”, står det i rapp- orten.

I en kommentar till rapporten understryker Europafackets generalsekreterare Bernadette Ségol att bankirers och den finansiella sektorns misstag har betalats av vanligt folk samtidigt som EU-kommissionen uttrycket tillfredsställelse över den ekonomiska situationen i Europa.

– Åtstramningspolitiken fungerar inte, vilket inte minst ILO-rapporten visar, påpekar Ségol. EU måste nu investera i tillväxt och jobb.

Gösta Torstensson

Baktankar från en EU-rabulist

VID SITT FÖRSTA MÖTE EFTER VALEN TILL EU-parlamentet antog Europafackets styrelse ett uttalande om dess utfall. Europafacket menar att valresultatet visar på ett växande avstånd mellan medborgarna och EU:s institutioner och skickar en tydlig signal om att de senaste fem årens åtstramningspolitik har misslyckats. Europafacket upprepar bland annat sina krav på en investeringsplan, som kan skapa 11 miljoner jobb och främja en hållbar återindustrialisering av Europa. Som en reaktion mot framgångarna för antieuropeiska, högerextrema, främlingsfientliga och auktoritära partier tar Europafacket tydligt avstånd från dessa krafter. De erbjuder ingen lösning och står i direkt motsats till Europafackets värdegrund vad gäller jämlikhet och solidaritet.

I MILJARD KRONOR OM ÅRET LÄGGER FINANSSEKTORN på lobbyism i EU-institutionerna, och har 1.700 lobbyister på plats i Bryssel, enligt organisationen Corporate Europe Observatory som granskat de 700 lobbygrupper från finansindustrin som finns i EU:s "huvudstad".

"EUROVÄNSTERN FÖRLORAR SIG I GLASPALATSEN, lämnar vreden åt mörka krafter." Det konstaterar frilansjournalisten och författaren Mikael Nyberg på Aftonbladets kultursidor.

ENLIGT EN FÄRSK RAPPORT FRÅN AMNESTY International använder spansk polis systematiskt övervåld och förföljelse mot fredliga demonstranter. Nu ska högerpartiet Partido Popular, PP, som leder regeringen inskränka demonstrationsfriheten ytterligare.

I december röstades den så kallade "medborgarsäkerhetslagen" igenom i parlamentet. Den ligger i nu kongressen och väntar på godkännande. Lagen kommer leda till att det är att betrakta som "grova förseelser", och kan ge böter upp till 30.000 euro, att oanmält samlas i en grupp om minst 20 personer framför offentlig byggnad eller att samlas runt Spanienkritik i en Facebook-grupp. Allra värst blir det att skända spanska flaggan – det kan straffas med 600.000 euro. Allt utan några besvärande domstolsbeslut. Polisens omdöme räcker – själva är de i praktiken straff-

befriade. Enligt den nya lagen får man varken förolämpa eller fotografera en polis.

"Ordningen och demokratin kräver idag dessa strikta lagar", säger Pere Calbó från PP till Dagens ETC. PP har sina rötter i de grupper som stödde general Francos fascistregim.

I SINA ÅRLIGA LANDSSPECIFIKA REKOMMENDATIONER inom ramen för "den europeiska ekonomiska planeringsterminen" får lönebildningen i elva EU-länder anmärkningar av EU-kommissionen.

Kommissionen uppmanar de elva länderna – Tyskland, Italien, Belgien, Nederländerna, Luxemburg, Spanien, Portugal, Bulgarien, Rumänien, Kroatien och Slovenien – att se över lönereformer och/eller lönebildningssystemen. De handlar framför allt om att se till att löneutvecklingen går i takt med produktivitetsutvecklingen.

Högre löner på profitens bekostnad är inte att tänka på i det marknadsliberala EU.

EN (BORT)FÖRKLARING FRÅN EU-ETABLISSEMANGET om den ekonomiska krisen i Grekland är att grekerna inte vill arbeta. De som tror att de anställda i Grekland litar sig kan ta en titt i en färsk rapport från Eurofund om arbetskraftstider i EU 2013. Greker arbetar 1.808 timmar per år, vilket är över EU-snittet på 1.711 och betydligt mer än 1.662 årsarbetstimmat för anställda i Sverige.

Gösta Torstensson

[eu och facket] är ett nyhetsbrev för folkrörelsen nej till eu:s fackliga nätverk. ansvarig utgivare: jan-erik gustafsson. redaktör: gösta torstensson. adress: rondovägen 312, 142 41 skogås. tfn: 070-286 08 70. e-post: gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

folkrörelsen nej till eu är en partipolitiskt obunden medlemsorganisation. adress: pölgatan 5, 414 60 göteborg. e-post: kansli@nejtill.eu.se. hemsida: www.nejtill.eu.se.